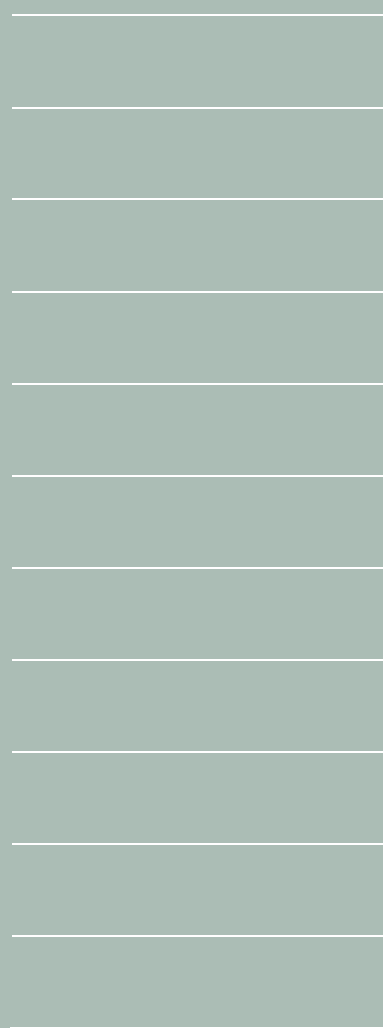




LIETUVOS BANKAS

# NAMŲ ŪKIŲ APKLAUSOS DĖL FINANSINĖS ELGSENOS APŽVALGA

2014



ISSN 2335–8092 (*online*)

# NAMŲ ŪKIŲ APKLAUSOS DĖL FINANSINĖS ELGSENOS APŽVALGA

2014 / 2

Namų ūkių apklausa dėl finansinės elgsenos skirta namų ūkių taupymo ir skolinimosi įpročiams bei priežastims nustatyti, išsiaiškinti, kaip namų ūkiai vertina savo dabartinę finansinę padėtį. Į apklausą taip pat įtraukti klausimai apie namų ūkių ateities lūkesčius – finansinės būklės pokyčius, taupymo ar skolinimosi planus.

Rengiant Namų ūkių apklausos dėl finansinės elgsenos apžvalgą, naudoti Lietuvos banko užsakymu atliktos namų ūkių apklausos duomenys.

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

© Lietuvos bankas, 2014

# NAMŲ ŪKIŲ APKLAUSOS DĖL FINANSINĖS ELGSENOS APŽVALGA

Namų ūkių<sup>1</sup> finansinė padėtis ir elgsena daro reikšmingą įtaką Lietuvos finansų sistemos stabilumui. Lietuvos banko duomenimis, 2014 m. rugsėjo mėn. bankų sektoriaus namų ūkiams suteiktos paskolos sudarė 44 proc. viso bankų paskolų portfelio, o indėliai – 61 proc. visų indėlių. Norint tinkamai įvertinti namų ūkių finansinius įpročius, jų susiformavimo priežastis, ateities vertinimą, 2013 m. pradėtos rengti Namų ūkių apklausos dėl finansinės elgsenos. Namų ūkių apklausa dėl finansinės elgsenos<sup>2</sup> skirta namų ūkių taupymo ir skolinimosi įpročiams bei priežastims išsiaiškinti, nustatyti, kaip namų ūkiai vertina savo dabartinę finansinę padėtį. Į apklausą taip pat įtraukti klausimai apie namų ūkių ateities lūkesčius – finansinės būklės pokyčius, taupymo ar skolinimosi planus. Ši apklausa atliekama du kartus per metus.

Apklauskos pagrindu parengtą apžvalgą sudaro 4 dalys. Pirmoje dalyje pateikiami apibendrinti duomenys apie namų ūkių taupymo įpročius (taupymo priežastis, galimybes sutaupyti, taupymo priemones, taupymo planus) ir jų sąsajos su kitais rodikliais. Antroje dalyje nagrinėjami finansiniai įsipareigojimai: jų rūšys, skolinimosi priežastys, įsipareigojimų naštos vertinimas, įsipareigojimų nevykdymo priežastys, sąlygų pakeitimas, sprendimas skolintis per artimiausius 6 mėn. Trečioje dalyje apibendrinama namų ūkių finansinė padėtis. Pateikiami duomenys apie namų ūkių pajamas, svarbiausių pajamų ir išlaidų planavimą, namų ūkių elgesį pristigus lėšų, sprendimo taupyti arba skolintis priežastis ir paskatas. Ketvirtoje dalyje analizuojamas namų ūkių ateities vertinimas: rūpestį keliantys veiksniai ir informacija apie tai, kaip namų ūkiai vertina būsto kainų pokyčius. Apžvalgoje sąvokos „respondentas“ ir „namų ūkis“ vartojamos sinonimiškai. Didžiaisiais miestais vadinami Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys ir Alytus, kitais miestais – kiti miestai ir rajonų centrai, o kaimais – kaimo vietovės ir vienkiemiai.

## SANTRAUKA

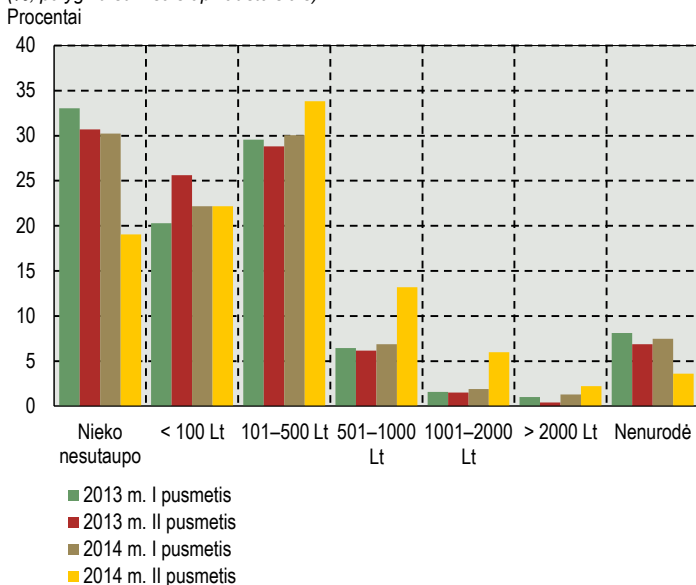
- Apklausos rezultatai rodo, kad vis didesnei namų ūkių daliai pavyksta sutaupyti. 2014 m. antrąjį pusmetį tokių namų ūkių buvo 77 proc. Daugiau sutaupyti tikėjosi ir mažesnes pajamas gaunantys namų ūkiai, o visiškai nieko nesutaupančių namų ūkių mažėjo. Taupyti labiausiai sekėsi tiems namų ūkiams, kurie neturi finansinių įsipareigojimų.
- Pagrindinė taupymo priežastis ir toliau buvo siekis apsidrausti nuo galimo finansinės padėties pablogėjimo. Namų ūkiai ateities perspektyvas vertina pesimistiškiau nei prieš pusmetį, todėl atsisako didesnių pirkinių ir taupo nenumatytoms išlaidoms.
- Populiariausias taupymo priemonės tebėra sąskaita arba indėlis banke ir gryniesi pinigai, laikomi namuose. Šias taupymo priemones naudojo beveik 70 proc. taupančiųjų. Dauguma namų ūkių panašias taupymo priemones ketina rinktis ir ateityje, tačiau didėja ir kitų taupymo priemonių populiarumas (pvz., gyvybės draudimo, pensijų fondų, akcijų).
- Beveik pusė apklausoje dalyvavusių namų ūkių turėjo kokių nors finansinių įsipareigojimų, dažniausiai – vartojimo paskolų ar paskolų būstui įsigyti. Ateityje skolintis ketina tik nedidelė apklaustųjų dalis (5,6 %). Palyginti su praėjusiu pusmečiu, labiausiai išaugo ketinančių skolintis būsto rekonstrukcijai ir remontui bei turimų finansinių įsipareigojimų refinansavimui skaičius. Tuo pat laikotarpiu skolinimosi poreikis ilgalaikio vartojimo prekėms įsigyti sumažėjo labiausiai.
- Nors namų ūkių, kuriems finansiniai įsipareigojimai yra našta, per pusmetį sumažėjo, beveik kas antram įsipareigojimų turinčiam namų ūkiui savo įsipareigojimus vykdyti vis dar buvo sudėtinga. Ketvirtadalis finansinių įsipareigojimų turinčių namų ūkių nurodė, kad bent kartą per pastaruosius 6 mėn. negalėjo laiku jų vykdyti. Dažniausiai finansiniai įsipareigojimai buvo našta tiems namų ūkiams, kurie gavo mažesnes pajamas ir buvo įsigiję greitųjų kreditų.
- Tarp apklaustųjų ir finansinių įsipareigojimų turinčių namų ūkių didėjo polinkis keisti finansinių įsipareigojimų sąlygas. Dažniausiai buvo kreipiamasi dėl paskolos grąžinimo laikotarpio pratęsimo. Per artimiausius 6 mėn. ketinančių kreiptis dėl finansinių įsipareigojimų sąlygų pakeitimo turėtų dar šiek tiek padaugėti.
- Vertindami būsto kainų pokyčius, respondentai daugiausia nurodė, kad jos per artimiausius 12 mėn. kils mažiau nei 10 proc. Palyginti su prieš pusmetį atlikta analogiška namų ūkių apklausa, daugėjo manančių, kad būsto kainos ateityje mažės.

<sup>1</sup> Namų ūkis – tai atskirai gyvenanti vienas asmuo arba grupė viename būste gyvenančių asmenų, kurie dalijasi išlaidomis ir bendrai apsirūpina gyventi būtinomis priemonėmis. Giminytės ar vedybiniai ryšiai tarp namų ūkio asmenų nebūtinai.

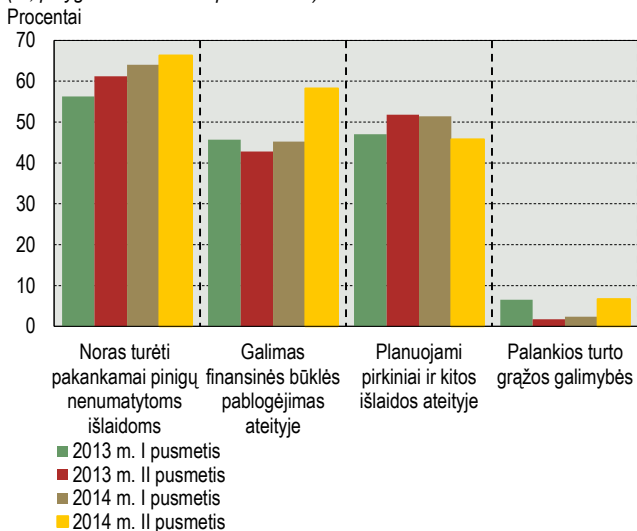
<sup>2</sup> Lietuvos banko užsakymu apklausą atliko viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovė „BERENT Research Baltic“. Apklausa atlikta 2014 m. spalio mėn. Apklausti 1 002 namų ūkiai.

# APKLAUSOS REZULTATŲ APIBENDRINIMAS

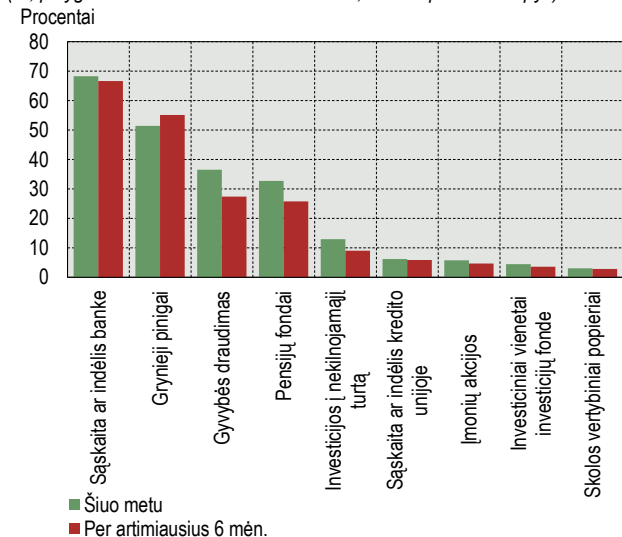
**1 pav. Per mėnesį sutaupomos sumos pasiskirstymas**  
(%, palyginti su visais apklaustaisiais)



**2 pav. Taupymo priežastys**  
(%, palyginti su visais taupančiaisiais)



**3 pav. Taupymo priemonės pasirinkimo palyginimas**  
(%, palyginti su atsakiusiaisiais atitinkamai, kad taupo arba taups)



## 1. Namų ūkių taupymo įpročiai

Trims ketvirtadaliams apklausoje dalyvavusių namų ūkių pavyksta sutaupyti, jie sieks taupyti ir ateityje. Palyginti su praėjusių metų antruoju pusmečiu, ketinančių sutaupyti per artimiausius 6 mėn. apklaustųjų dalis padidėjo 15,2 proc. p. ir buvo lygi 71,8 proc., o iš jau taupančių asmenų beveik 82 proc. ketina taupyti ir artimiausiu metu (žr. 1 priedą). Mažesnes pajamas gaunantys namų ūkiai taip pat stengsis sutaupyti: šiek tiek daugiau negu pusė apklaustų namų ūkių, kurių vienam asmeniui tenka iki 1 200 Lt pajamų, teigė, kad tikisi artimiausią pusmetį sutaupyti (žr. 2 priedą). Nieką nesutaupančių namų ūkių buvo šiek tiek mažiau nei penktadalis. Apklausų rezultatai rodo, kad tokių namų ūkių per metus sumažėjo beveik 11 proc. p. (žr. 1 pav.) Kaip ir ankstesniais laikotarpiais, tarp ketinančių taupyti daugiau yra didesnes pajamas gaunantys namų ūkiai (žr. 2 priedą).

Namų ūkiai dažniausiai taupo ne konkrečiam tikslui, o siekdami apsaugoti nuo nenumatytų išlaidų ar pajamų sumažėjimo (žr. 2 pav.). Dėl šios priežasties taupančių namų ūkių 2014 m. antrąją pusę buvo beveik du trečdaliai arba 5 proc. p. daugiau nei prieš metus. Konkrečiam tikslui (pvz., didesniam pirkiniui) taupančių namų ūkių dalis per metus sumažėjo (tokių namų ūkių buvo šiek tiek mažiau nei pusė, o prieš metus – 51,8 %). Tai rodo, kad taupantys namų ūkiai ateities perspektyvas vertina pesimistiškai ir atsisako didesnių pirkinių, pirmenybę jie teikia taupymui nenumatytoms išlaidoms.

Nors kitų taupymo priemonių populiarumas didėja, grynieji pinigai, laikomi namuose, ir sąskaitos arba indėliai banke vis dar yra dažniausias pasirinkimas (žr. 3 priedą). Daugiau kaip pusė taupančių namų ūkių kaupia finansinį turtą grynaisiais pinigais, sąskaitoje banke arba taupo indėliais banke (žr. 3 pav.). Vidutinis namų ūkių turimų taupymo priemonių skaičius didėja. Šiuo metu vienam taupančiam namų ūkiui tenka vidutiniškai apie dvi taupymo priemones. Daugiau kaip vieną taupymo priemonę turi 66 proc. apklausoje dalyvavusių taupančių namų ūkių. Polinkis investuoti priklausomai nuo namų ūkių gyvenamosios vietos ir išsilavinimo nesikeičia: drąsiau investuoja ir įvairesnes taupymo priemones renkasi namų ūkiai didžiuosiuose miestuose, taip pat tie, kurių bent vienas asmuo turi aukštąjį išsilavinimą (žr. 16 priedą).

Apklausoje dalyvavę namų ūkiai ateityje taupomas lėšas daugiausia investuos konservatyviai (indėliai kredito įstaigose arba taupymas namuose), tačiau kitų priemonių populiarumas didėja (žr. 4 priedą). Per metus labiausiai didėjo ketinimas taupyti renkantis gyvybės draudimą (14,5 proc. p.) ir pensijų fondus (14,1 proc. p.). Atitinkamai 2,9 ir 3,3 proc. p. daugiau namų ūkių ketina rinktis investicinius fondus ir įmonių akcijas.

## 2. Namų ūkių skolinimosi įpročiai

**Beveik pusė apklaustų namų ūkių turi finansinių įsipareigojimų.** Daugiausia namų ūkių skolinosi būstui įsigyti, vartojimui ar naudojosi finansinės nuomos (lizingo) paslaugomis. Finansines paslaugas teikiančių įmonių paslaugos yra populiareesnės didžiuosiuose miestuose ir kaimuose, o mažesniuose miestuose namų ūkiai dažniau skolinasi iš giminaičių ar draugų (žr. 4 pav.).

**Mažesnes pajamas gaunantys namų ūkiai dažniau nei kitų pajamų grupių respondentai naudojami greitųjų kreditų paslauga.** Penktadalis tokių namų ūkių nurodė turintis greitųjų kreditų bendrovės paskolą (plg.: tarp daugiausia pajamų gaunančių namų ūkių tokių finansinių įsipareigojimų turėjo 9 %; žr. 5 pav.).

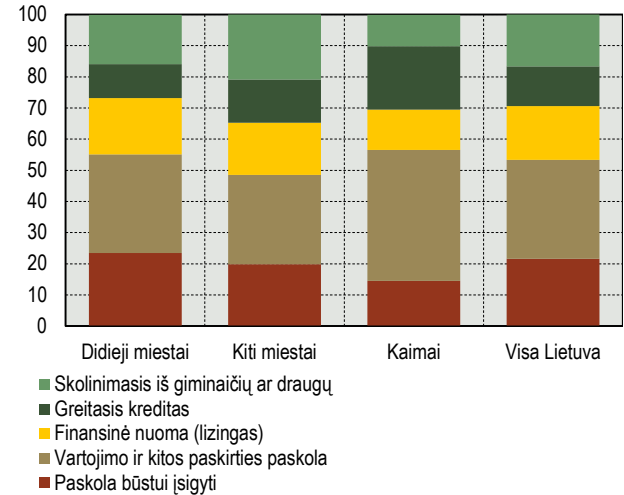
**Finansinių įsipareigojimų neturintiems namų ūkiams sutaupyti pavyksta labiau nei jų turintiems.** Beveik 86 proc. įsipareigojimų neturinčių namų ūkių pavyksta sutaupyti. Tai 17,5 proc. p. daugiau nei turinčių įsipareigojimų namų ūkių (žr. 5 priedą). Namų ūkiams, kurie turi greitųjų kreditų ar vartojimo paskolų arba yra pasiskolinę iš giminaičių ar draugų, sutaupyti sekasi prasčiausiai (žr. 9 priedą).

**Mažiau nei pusė apklaustųjų (46,5 %), turinčių kokių nors finansinių įsipareigojimų, teigia, kad jie namų ūkiui yra našta.** Didesnes nei vidutinio dydžio (daugiau kaip 3 000 Lt vienam namų ūkio asmeniui) pajamas gaunantys ir mažiau finansinių įsipareigojimų turintys respondentai finansinę naštą jaučia mažiau (žr. 17 ir 18 priedus). Namų ūkiai iš didžiųjų miestų bei kaimų savo finansinę naštą vertino šiek tiek optimistiškiau nei mažesniųjų miestų gyventojai (žr. 6 priedą). Palyginti su 2014 m. pirmuoju pusmečiu, namų ūkių, kuriems finansinių įsipareigojimų vykdymas yra našta, labiausiai padaugėjo mažesniuose miestuose (11,4 proc. p.). Didžioji dalis namų ūkių (78,6 %), kuriems finansinių įsipareigojimų vykdymas yra našta, nesitiki, kad jų vykdymas artimiausiu metu palengvės (žr. 8 priedą).

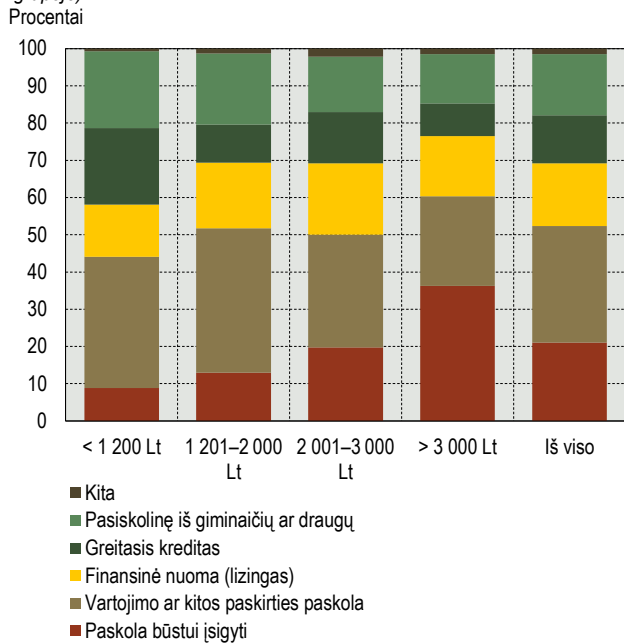
**Ketvirtadalis finansinių įsipareigojimų turinčių namų ūkių nurodė negalėję jų įvykdyti bent kartą per pastaruosius 6 mėn.** (žr. 7 priedą). Pagrindinės įsipareigojimų nevykdymo priežastys yra padidėjusios pragyvenimo išlaidos (67,5 %) ir prarastas nuolatinis pajamų šaltinis (29,9 %) (žr. 6 pav.). Dažnesnį finansinių įsipareigojimų nevykdymą nei prieš pusmetį daugiausia lėmė padidėjęs pragyvenimo išlaidų augimo, paskolos išlaidų padidėjimo ir darbingumo praradimo atvejų skaičius.

**Nors ketinančių skolintis namų ūkių nedaug, ryškėja tendencija dažniau skolintis būstui įsigyti** (žr. 7 pav. Ir 29 priedą). Skolintis planuoja tik 5,6 proc. namų ūkių (1,5 proc. p. daugiau nei prieš pusmetį). Iš ketinančių skolintis kas ketvirtas ketina skolintis būstui įsigyti (prieš metus tokių namų ūkių buvo tik 12,5 %). Palyginti su praėjusiu pusmečiu, labiausiai išaugo ketinančių skolintis būsto rekonstrukcijai ir remontui (8,6 proc. p.) bei turimų finansinių įsipareigojimų refinansavimui (10,6 proc. p.), o labiausiai sumažėjo skolinimosi ilgalaikio vartojimo prekėms įsigyti poreikis (19,8 proc. p.).

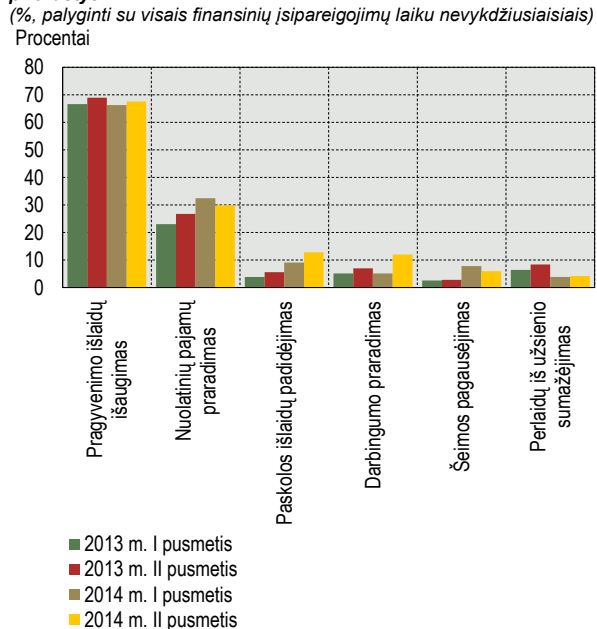
4 pav. Finansinių įsipareigojimų rūšys (pagal gyvenamąją vietą) (% palyginti su turinčiais finansinių įsipareigojimų atitinkamoje vietoje) Procentai



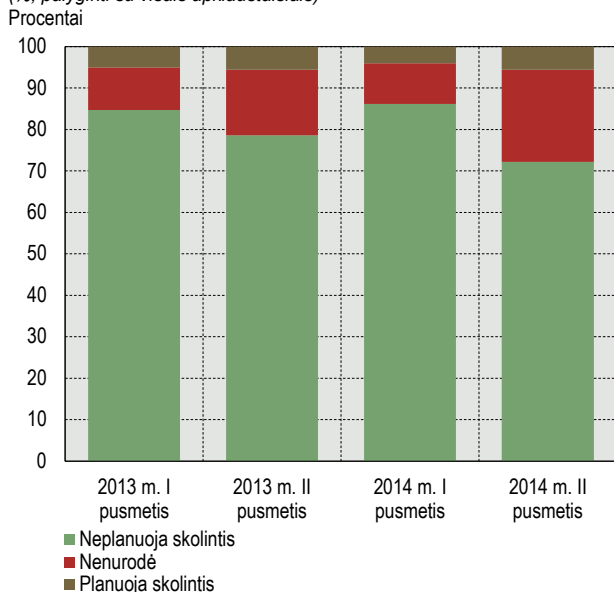
5 pav. Finansinių įsipareigojimų rūšys (pagal pajamas vienam namų ūkio asmeniui) (% palyginti su finansinių įsipareigojimų turinčiais atitinkamoje pajamų grupėje) Procentai



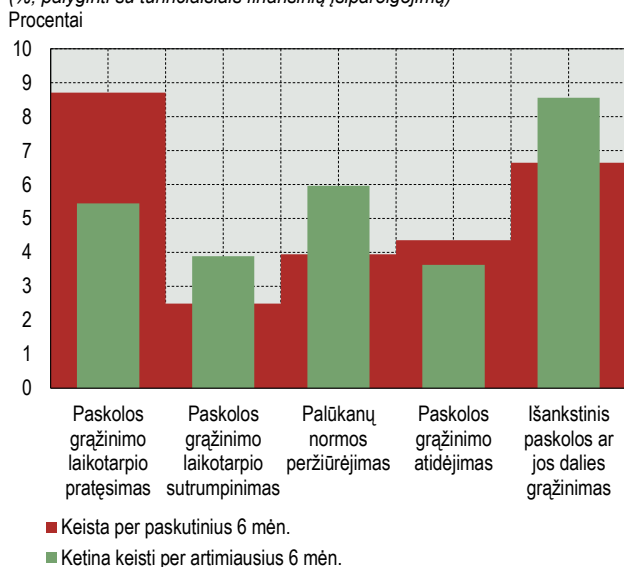
6 pav. Namų ūkių prisiimtų finansinių įsipareigojimų nevykdymo laiku priežastys (% palyginti su visais finansinių įsipareigojimų laiku nevykdžiusiais) Procentai



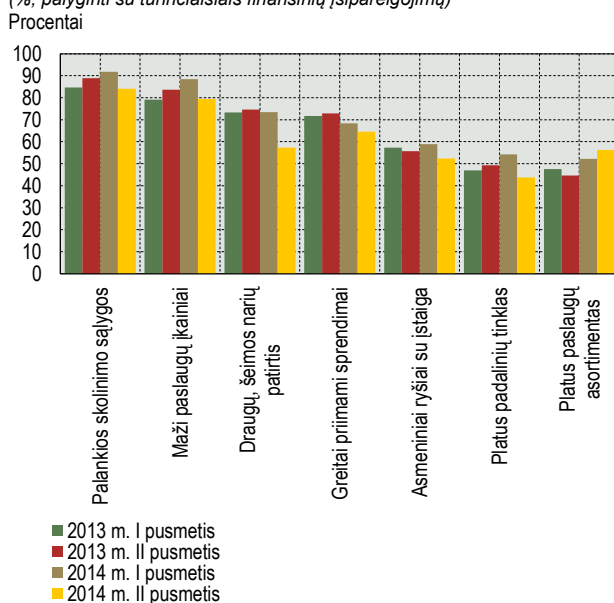
**7 pav. Namų ūkių siekis pasiskolinti per artimiausius 6 mėn.**  
(%, palyginti su visais apklaustaisiais)



**8 pav. Pakeistos ir ketinamos keisti sąlygos**  
(%, palyginti su turinčiaisiais finansinių įsipareigojimų)



**9 pav. Kriterijų svarba renkantis kredito įstaigą**  
(%, palyginti su turinčiaisiais finansinių įsipareigojimų)



Turintys paskolų namų ūkiai dažniau nei praėjusį pusmetį kreipėsi į finansų įstaigas dėl įsipareigojimų sąlygų keitimo. Tarp turinčių finansinių įsipareigojimų tokių namų ūkių buvo 20,5 proc. (1,3 proc. p. daugiau nei prieš pusmetį). Daugiausia namų ūkiai į kredito įstaigas kreipėsi dėl paskolos laikotarpio pratęsimo (8,7 % namų ūkių, turinčių įsipareigojimų; žr. 8 pav.). Per artimiausius 6 mėn. ketinančiųjų kreiptis dėl paskolos gražinimo laikotarpio pratęsimo turėtų sumažėti, tačiau daugiau namų ūkių planuoja kreiptis dėl palūkanų normos peržiūrėjimo, paskolos gražinimo laikotarpio sutrumpinimo bei išankstinio paskolos ar jos dalies gražinimo.

Palankios skolinimo sąlygos ir maži paslaugų įkainiai yra svarbiausi kriterijai renkantis kredito įstaigą, tačiau jų svarba per pusmetį sumažėjo. Kad tai yra svarbūs kriterijai renkantis kredito įstaigą, nurodė atitinkamai 84,0 ir 79,5 proc. apklaustųjų (prieš metus – atitinkamai 88,9 ir 83,7 %; žr. 9 pav.). Ir toliau ganėtina svarbi renkantis finansų įstaigą yra pažįstamų (šeimos narių, draugų) nuomonė. Asmeniniai ryšiai su įstaiga ir jos tinklo dydis renkantis kredito įstaigą – mažiausiai svarbūs kriterijai, o jų svarba toliau mažėja.

### 3. Namų ūkių finansinės padėties vertinimas

Didžiosios dalies apklaustų namų ūkių pagrindines pajamas sudaro darbo užmokestis. 87,8 proc. namų ūkių teigė, kad pagrindinis jų pajamų šaltinis yra darbo užmokestis. Kiti dalį pajamų gauna iš papildomų šaltinių – individualios veiklos, pensijų ar kitų socialinių išmokų, dividendų ir pan. (žr. 10 pav.). 43,5 proc. respondentų nurodė gaunantys pajamas iš dviejų ar daugiau skirtingų šaltinių (prieš pusmetį tokių buvo 40,0 %).

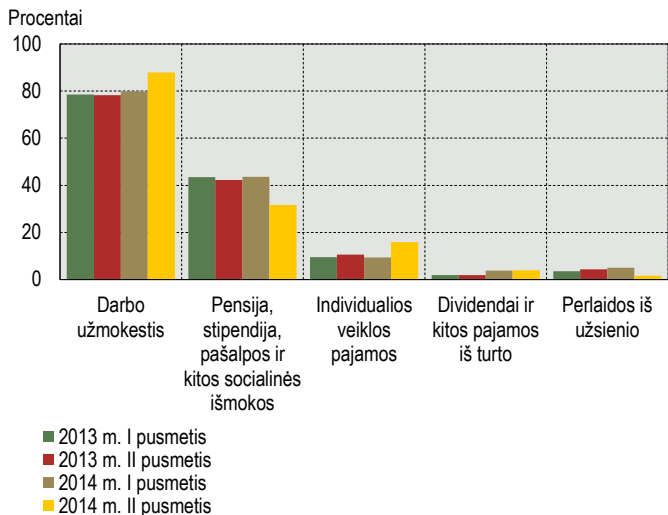
Didžioji namų ūkių dalis mano, kad būtiniausias išlaidos ir pajamos per artimiausius 6 mėn. nesikeis, bet didesnė dalis nei prieš pusmetį apklaustųjų laukia pajamų mažėjimo ir būtiniausių išlaidų didėjimo (žr. 11 pav.). Paprašyti įvertinti būtinųjų išlaidų pokyčius per ateinančius 6 mėn., 42,8 proc. namų ūkių nurodė, kad jos nepasikeis (prieš metus taip manančiųjų buvo 65,9 %). Teigiančiųjų, kad pajamos mažės, buvo 18,5 proc. (prieš metus – 5,7 %). Kad būtinosios išlaidos nekis, dažniausiai prognozuoja tie namų ūkiai, kurie tikisi, kad jų pajamos bus stabilios (žr. 12 priedą).

Pristigę pinigų, apklausti namų ūkiai, kaip ir prieš pusmetį, stengtųsi mažinti išlaidas ir vengtų naudotis bankų bei greitųjų kreditų įmonių paslaugomis (žr. 13 priedą). Gana populiarūs sprendimai susidūrus su sunkumais yra santaupų naudojimas, skolinimasis iš giminaičių ir papildomo uždarbio paieškos. Mažiausią prioritetą namų ūkiai teikia skolinimuisi iš finansų įstaigų (bankų, kredito unijų bei greitųjų kredito bendrovių). Turto pardavimas taip pat yra tarp mažiausiai tikėtinų finansinių problemų sprendimo būdų.

Namų ūkių polinkis planuoti savo išlaidas didėja: daugiau nei pusė apklaustų namų ūkių (55,6 %) nurodo, kad planuoja šeimos biudžetą (8,2 proc. p. daugiau nei prieš pusmetį). Šeimos biudžetą dažniau planuoja didesnes nei vidutinės pajamas gaunantys namų ūkiai (žr. 14 priedą). Kaip ir prieš pusmetį, išlaidų planavimo tendencijos panašios visuose šalies regionuose (žr. 19 priedą). Namų ūkiai, kuriuose yra bent vienas asmuo su aukštuoju išsilavinimu, savo pajamas planuoti yra linkę labiau negu tie namų ūkiai, tarp kurių asmenų su aukštuoju išsilavinimu nėra (žr. 20 priedą).

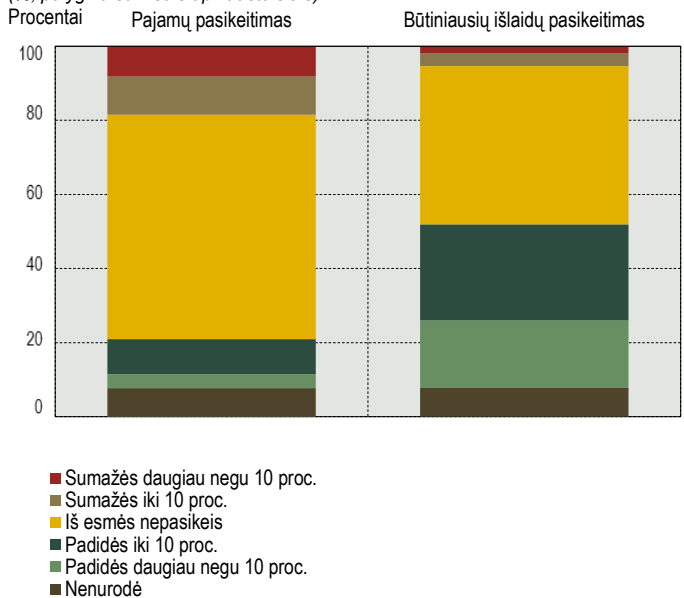
Namų ūkių pasirinkimą taupyti ar skolintis daugiausia lemia asmeninė patirtis, tačiau jos svarba šiek tiek mažėja (žr. 12 pav.). Dauguma respondentų nurodė, kad pasirinkimą skolintis ar taupyti daugiausia lemia asmeninė patirtis (90,9 %, pirmąjį pusmetį – 93,3 %). Asmeninės konsultacijos su atitinkamos srities profesionalais taip pat yra svarbios (63,8 %, pirmąjį pusmetį – 65,4 %). Toliau mažėja pažįstamų nuomonės svarba. Pažįstamų nuomonė buvo svarbi 54 proc. apklaustųjų.

10 pav. Namų ūkių pajamų rūšys (% palyginti su visais apklaustaisiais)

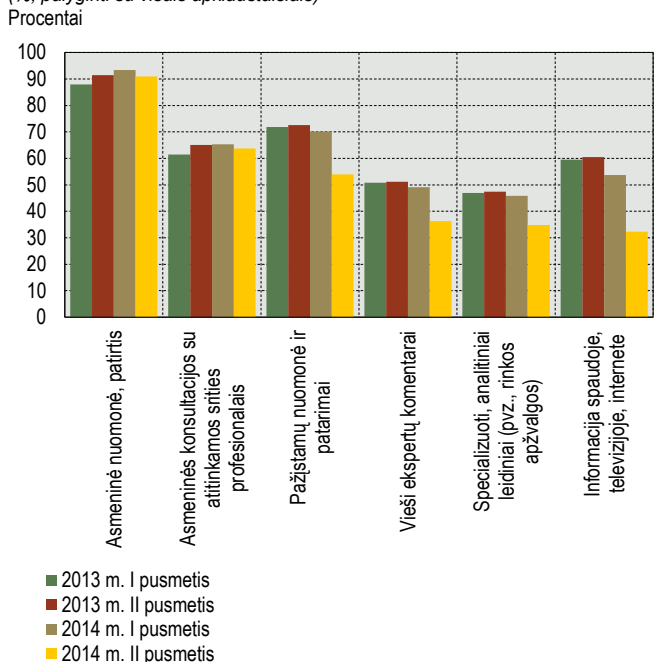


Šaltiniai: Namų ūkių finansinės elgsenos apklausoje ir Lietuvos banko skaičiavimai.

11 pav. Pajamų ir išlaidų pokyčio per artimiausius 6 mėn. vertinimas (% palyginti su visais apklaustaisiais)

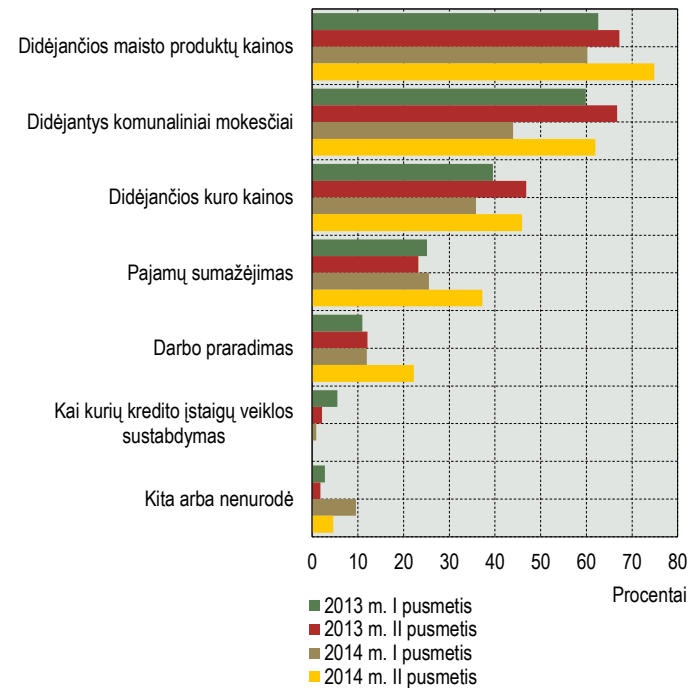


12 pav. Pasirinkimui taupyti ar skolintis svarbūs veiksniai (% palyginti su visais apklaustaisiais)

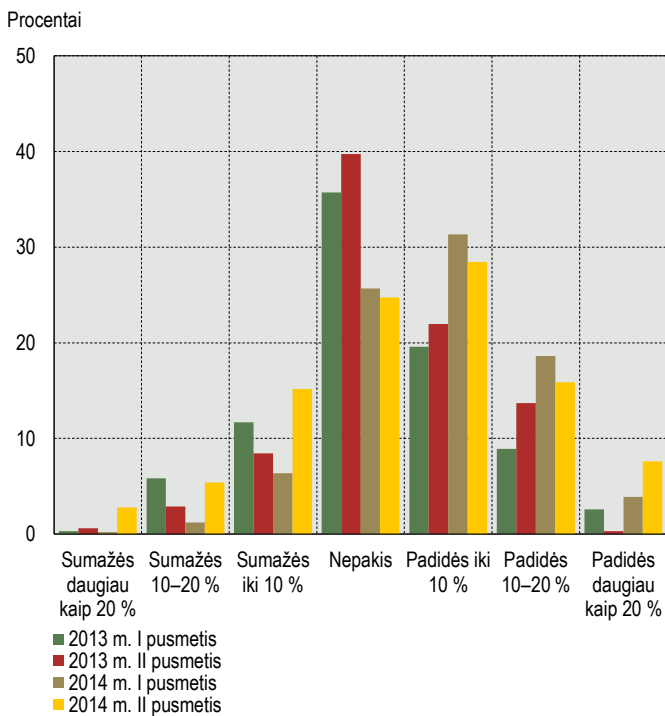




**13 pav. Namų ūkiams didžiausią rūpestį artimiausius 6 mėn. kelsiantys veiksniai**  
(%, palyginti su visais apklaustaisiais)



**14 pav. Būsto kainų pokyčių vertinimas**  
(%, palyginti su visais apklaustaisiais)



## 4. Namų ūkių ateities vertinimas

Artimiausią pusmetį namų ūkiams didžiausią susirūpinimą kels maisto produktų kainų ir komunalinių mokesčių augimas (žr. 13 pav.). Palyginti su praėjusiu pusmečiu, šių veiksnių svarba didėjo. Nerimas kilo ir dėl kuro kainų pokyčių, pajamų sumažėjimo bei darbo praradimo (atitinkamai 10,1 proc. p., 11,7 proc. p. ir 10,3 proc. p. daugiau nei praėjusį pusmetį).

Daugiau nei pusė (51,9 %) apklaustų namų ūkių tikisi, kad būsto kainos kils, tačiau vis didesnė dalis prognozuoja kainų sumažėjimą (žr. 14 pav.). Nors dauguma kainų kilimą prognozuojančių namų ūkių mano, kad jis bus nuosaikus (nesieks 10 % pokyčio per metus), beveik kas šeštas apklaustasis manė, kad kainos per metus gali pakilti nuo 10 iki 20 proc. Kaip ir prieš pusmetį, vertinant būsto kainų pokyčius, įtakos turėjo respondentų gyvenamoji vieta. Didžiųjų miestų gyventojai dažniau manė, kad kainos kils nei respondentai iš mažesnių miestų (žr. 15 priedą).



# Namų ūkių apklausos dėl finansinės elgsenos apžvalga: 2014 m. II pusmetis

## Priedai

1 priedas. Namų ūkių pasirinkimas taupyti ateinančius 6 mėn. (pagal taupymą šiuo metu)  
(%, palyginti su visais atitinkamos grupės apklaustaisiais)

Siekis sutaupyti per artimiausius 6 mėn.	Namų ūkis šiuo metu sutaupo			Iš viso
	taip	ne	nežino arba nenurodė	
Taip	81,8	30,9	72,2	71,8
Ne	6,1	41,4	13,9	13,1
Nežino arba nenurodė	12,1	27,7	13,9	15,2
Iš viso	100	100	100	100

2 priedas. Namų ūkių taupymas (pagal pajamas vienam namų ūkio asmeniui)  
(%, palyginti su visais atitinkamos grupės apklaustaisiais)

Pajamos 1 namų ūkiui per mėnesį, Lt	Namų ūkis sieks per artimiausius 6 mėn. sutaupyti			Iš viso
	taip	ne	nenurodė arba nežino	
Iki 1 200	55,0	24,9	20,1	100
1 201–2000	70,6	13,9	15,5	100
2 001–3 000	72,9	11,2	15,9	100
Per 3 001	82,0	7,1	10,9	100
Nenurodė	68,0	14,0	18,0	100
Iš viso	71,8	13,1	15,2	100

3 priedas. Turimos taupymo priemonės (pagal gyvenamąją vietą)  
(%, palyginti su namų ūkiais, kuriems pavyko sutaupyti atitinkamoje vietoje)

Taupymo priemonė	Didieji miestai	Kiti miestai	Kaimai	Iš viso
Santaupos namuose grynaisiais pinigais	52,2	48,4	55,7	51,5
Sąskaita ar indėlis banke	67,7	69,9	67,1	68,3
Sąskaita ar indėlis kredito unijoje	5,5	5,9	11,4	6,2
Gyvybės draudimas	39,4	33,3	27,8	36,5
Investiciniai vienetai pensijų fonde	34,0	29,2	35,4	32,8
Investiciniai vienetai investicijų fonde	5,5	3,2	1,3	4,5
Skolos vertybiniai popieriai	4,0	1,8	1,3	3,1
Investicijos į nekilnojamąjį turtą	12,8	12,3	13,9	12,8
Įmonių akcijos	7,3	3,7	1,3	5,7
Kitą arba nenurodė	2,3	1,8	2,5	2,2

4 priedas. Numatomos rinktis taupymo priemonės per artimiausius 6 mėn.  
(%, palyginti su visais ketinančiais taupyti)

Taupymo priemonė	2013 m. I pusmetis	2013 m. II pusmetis	2014 m. I pusmetis	2014 m. II pusmetis
Santaupos namuose grynaisiais pinigais	60,2	58,4	60,6	55,1
Sąskaita ar indėlis kredito įstaigoje	55,5	65,8	65,0	72,5
Sąskaita ar indėlis banke	–	64,2	61,5	66,6
Sąskaita ar indėlis kredito unijoje	–	1,6	3,5	5,8
Gyvybės draudimas	11,9	12,9	16,3	27,4
Investiciniai vienetai pensijų fonde	8,9	11,6	12,7	25,7
Investiciniai vienetai investicijų fonde	0,2	0,7	2,1	3,6
Skolos vertybiniai popieriai	0,7	1,1	1,4	2,8
Įmonių akcijos	1,1	1,4	2,1	4,7
Investicijos į nekilnojamąjį turtą	5,9	7,6	7,7	9,0
Nenurodė	1,7	3,0	2,8	2,1
Kitą	0,0	0,2	0,2	1,4

5 priedas. Namų ūkių taupymo ir finansinių įsipareigojimų tarpusavio priklausomybė  
(%, palyginti su visais atitinkamos grupės apklaustaisiais)

Namų ūkio taupymas	Turi įsipareigojimų	Neturi įsipareigojimų	Iš viso
Sutaupo	68,3	85,8	77,3
Nesutaupo	29,3	9,6	19,1
Nenurodė	2,5	4,6	3,6
Iš viso	100	100	100

6 priedas. Finansinių įsipareigojimų naštos vertinimas (pagal gyvenamąją vietą)  
(%, palyginti su turinčiaisiais finansinių įsipareigojimų ir gyvenančiais atitinkamoje vietoje)

Finansiniai įsipareigojimai	Didieji miestai	Kiti miestai	Kaimas	Iš viso
Yra našta	45,1	50,4	44,6	46,5
Nėra našta	52,5	48,9	50,0	51,2
Nenurodė	2,4	0,8	5,4	2,3
Iš viso	100	100	100	100

7 priedas. Finansinių įsipareigojimų vykdymas praėjusius 6 mėn.  
(%, palyginti su turinčiaisiais įsipareigojimų)

Finansinių įsipareigojimų vykdymas	2013 m. I pusmetis	2013 m. II pusmetis	2014 m. I pusmetis	2014 m. II pusmetis
Buvo nevykdymo atvejų	25,4	20,7	23,5	24,3
Nevykdyto atvejų nebuvo	73,3	74,9	72,6	74,1
Nenurodė	1,3	4,4	4,0	1,7
Iš viso	100	100	100	100

8 priedas. Finansinių įsipareigojimų naštos artimiausius 6 mėn. vertinimas (pagal esamos padėties vertinimą)  
(%, palyginti su turinčiaisiais finansinių įsipareigojimų atitinkamoje grupėje)

Finansiniai įsipareigojimai per artimiausius 6 mėn.	Yra Našta	Nėra našta	Nenurodė	Iš viso
Bus našta	78,6	7,3	0,0	40,3
Nebus našta	8,9	66,0	9,1	38,2
Nenurodė	12,5	26,7	90,9	21,5
Iš viso	100	100	100	100

9 priedas. Taupymo sėkmingumo priklausomybė nuo finansinių įsipareigojimų rūšies  
(%, palyginti su turinčiaisiais finansinių įsipareigojimų atitinkamoje grupėje)

Pavyksta sutaupti	Paskola būstui įsigyti	Vartojimo ar kitos paskirties paskola	Finansinė nuoma (lizingas)	Greitieji kreditai	Yra pasiskolinę iš giminaičių ar draugų	Neturi finansinių įsipareigojimų arba nenurodė	Kita
Taip	84,0	59,3	65,8	42,0	55,2	85,8	80,0
Ne	13,3	38,9	33,3	53,4	41,4	9,6	20,0
Nenurodė	2,7	1,8	0,8	4,5	3,4	4,6	0,0
Iš viso	100	100	100	100	100	100	100

10 priedas. Priežasčių svarba renkantis kredito įstaigą  
(%, palyginti su turinčiaisiais finansinių įsipareigojimų)

Priežastys	2013 m. I pusmetis	2013 m. II pusmetis	2014 m. I pusmetis	2014 m. II pusmetis
Asmeniniai ryšiai su įstaiga	57,3	55,7	58,8	52,3
Draugų, šeimos narių patirtis	73,3	74,6	73,5	57,3
Įstaiga greitai priima sprendimus	71,7	72,9	68,3	64,5
Įstaiga turi platų paslaugų asortimentą	47,6	44,6	52,1	56,2
Įstaiga turi platų padalinių tinklą	46,9	49,3	54,3	43,8
Įstaigos skolinimo sąlygos yra palankios	84,7	88,9	91,8	84,0
Įstaigos siūlomų paslaugų įkainiai yra maži	79,2	83,7	88,4	79,5
Kita	3,3	2,9	2,1	9,8

11 priedas. Finansinių įsipareigojimų našta ateityje pagal būtinausioms išlaidoms skiriamą namų ūkių pajamų dalį  
(%, palyginti su turinčiais finansinių įsipareigojimų atitinkamoje grupėje)

Būtinųjų išlaidų dalis, %, palyginti su pajamomis	Finansiniai įsipareigojimai per artimiausius 6 mėn.			
	Bus našta	Nebus našta	Nenurodė	Iš viso
Iki 20	26,3	52,6	21,1	100
Nuo 21 iki 40	22,9	51,4	25,7	100
Nuo 41 iki 60	39,4	39,4	21,2	100
Nuo 61 iki 80	39,7	37,4	0,2	100
Nuo 81 iki 100	60,0	23,5	16,5	100
Nenurodė	50,0	50,0	0,0	100
Iš viso	40,2	38,2	21,6	100

12 priedas. Namų ūkių prognozuojamo pajamų ir išlaidų pokyčių priklausomybė (% palyginti su pajamų pokyčių prognozuojančiųjų grupe)

Būtiniosios išlaidos	Pajamos						
	sumažės daugiau negu 10 %	sumažės iki 10 %	iš esmės nepasikeis	padidės iki 10 %	padidės daugiau negu 10 %	nenurodė	iš viso
Sumažės daugiau negu 10 %	11,0	3,9	0,8	1,1	2,6	0,0	2,0
Sumažės iki 10 %	7,3	10,7	2,0	5,3	0,0	0,0	3,4
Iš esmės nepasikeis	14,6	24,3	55,8	37,2	34,2	6,4	42,8
Padidės iki 10 %	19,5	43,7	23,9	41,5	31,6	3,8	25,9
Padidės daugiau negu 10 %	45,1	17,5	15,8	13,8	28,9	7,7	18,1
Nenurodė	2,4	0,0	1,6	1,1	2,6	82,1	7,8
Iš viso (% apklaustųjų)	8,2	10,3	60,6	9,4	3,8	7,8	100

13 priedas. Ketinamų imtis priemonių pritrūkus pinigų prioritetai (% palyginti su visais apklaustaisiais)

Priemonės	Aukščiausias prioritetas	Žemiausias prioritetas
Mažinti išlaidas	89,3	5,8
Naudoti santaupas	59,3	8,6
Ieškoti papildomo pajamų šaltinio (antras darbas)	56,4	20,0
Skolintis iš giminaičių ar draugų	47,1	26,1
Pasinaudoti kredito kortele	18,3	28,8
Parduoti turtą (nekilnojamąjį, investicijas)	11,9	38,9
Pasinaudoti greitųjų kreditų įmonių paslaugomis	7,5	49,3
Imti paskolą banke	6,5	52,9
Imti paskolą kredito unijoje	2,3	46,6

14 priedas. Namų ūkio pajamų ir išlaidų planavimas (pagal pajamas vienam namų ūkio asmeniui) (% palyginti su atitinkamos grupės apklaustaisiais)

Išlaidos	Pajamos namų ūkio 1 asmeniui, Lt					Iš viso
	iki 1 200	1 201–2 000	Per 3 001	Per 3 001	nenurodė	
Planuojamos	46,2	49,6	56,6	63,9	62,0	55,6
Neplanuojamos	48,5	44,1	41,0	32,3	34,0	40,1
Nenurodė	5,3	6,3	2,4	3,7	4,0	4,3
Iš viso	100	100	100	100	100	100

15 priedas. Būsto kainų pokyčių vertinimas (pagal gyvenamąją vietą) (% palyginti su gyvenančiaisiais atitinkamoje vietoje)

Gyvenamoji vieta	Būsto kainos pasikeitimas		
	mažės	nepakis	didės
Didieji miestai	23,9	21,7	54,4
Kiti miestai	25,8	28,9	45,3
Kaimai	13,9	30,6	55,6
Iš viso	23,4	24,8	51,9

16 priedas. Turimos taupymo priemonės (pagal namų ūkio asmenų išsilavinimą) (% palyginti su atitinkamos grupės namų ūkiais, kuriems pavyko sutaupyti)

Taupymo priemonė	Bent vienas namų ūkio asmuo su aukštu išsilavinimu	Nė vienas namų ūkio asmuo neturi aukšto išsilavinimo
Santaupos namuose grynaisiais pinigais	49,9	52,9
Sąskaita ar indėlis banke	73,1	64,1
Sąskaita ar indėlis kredito unijoje	5,9	6,5
Gyvybės draudimas	41,2	32,5
Investiciniai vienetai pensijų fonde	37,3	28,9
Investiciniai vienetai investicijų fonde	5,6	4,3
Skolos vertybiniai popieriai	3,9	1,9
Įmonių akcijos	8,7	3,6
Investicijos į nekilnojamąjį turtą	16,2	10,3
Nenurodė	1,4	1,4
Kita	1,4	0,7

17 priedas. Finansinių įsipareigojimų naštos vertinimas (pagal gaunamas pajamas)  
(%, palyginti su turinčiais finansinių įsipareigojimų ir gaunančiais atitinkamai pajamų)

Pajamos namų ūkio vienam asmeniui, Lt	Yra našta	Nėra našta	Nenurodė
Iki 1 200	68,6	27,9	3,5
1 201–2 000	52,0	45,9	2,0
2 001–3 000	41,7	55,9	2,4
Per 3 001	33,6	64,4	2,0
Nenurodė	50,0	50,0	0,0
Iš viso	46,5	51,2	2,3

18 priedas. Finansinių įsipareigojimų naštos vertinimas (pagal turimų įsipareigojimų skaičių)  
(%, palyginti su turinčiais atitinkamą skaičių finansinių įsipareigojimų)

Finansinių įsipareigojimų skaičius	Yra našta	Nėra našta	Nenurodė
1	36,8	60,6	2,6
2	61,2	36,7	2,0
3	66,7	33,3	0,0
4	75,0	25,0	0,0
5	100,0	0,0	0,0
Iš viso	46,5	51,2	2,3

19 priedas. Polinkis planuoti savo išlaidas pagal gyvenamąją vietą  
(%, palyginti su atitinkamo regiono apklaustaisiais)

Regionas	Namų ūkis planuoja savo išlaidas	Namų ūkis neplanuoja savo išlaidų	Nenurodė
Didieji miestai	55,5	39,9	4,6
Kiti miestai	56,4	40,4	3,1
Kaimo vietovės	53,7	40,7	5,6
Iš viso	55,6	40,1	4,3

20 priedas. Polinkis planuoti savo išlaidas pagal išsilavinimą  
(%, palyginti su atitinkamo išsilavinimo asmenimis turinčiais namų ūkiais)

Namų ūkio asmenų išsilavinimas	Planuoja	Neplanuoja	Nenurodė
Bent vienas namų ūkio asmuo su aukštesniu išsilavinimu	60,9	35,0	4,1
Nė vienas namų ūkio asmuo neturi aukštojo išsilavinimo	51,9	35,0	4,4
Iš viso	55,6	40,1	4,3

21 priedas. Namų ūkių polinkis planuoti savo išlaidas  
(%, palyginti su visais apklaustaisiais)

	Planuoja	Neplanuoja	Nenurodė
Iš viso	55,6	40,1	4,3

22 priedas. Namų ūkiai, kuriems pajamų sumažėjimas per artimiausius 6 mėn. kelia susirūpinimą pagal pajamas vienam namų ūkio asmeniui  
(%, palyginti su atitinkamos pajamų grupės namų ūkiais)

Namų ūkio pajamos 1 asmeniui, Lt	Pajamų sumažėjimas per artimiausius 6 mėn. kelia rūpestį	Pajamų sumažėjimas per artimiausius 6 mėn. nekelia rūpesčio
Iki 1 200	48,5	51,5
1201–2000	38,2	61,8
2 001–3 000	34,3	65,7
Per 3 000	32,0	68,0
Nenurodė	40,0	60,0

23 priedas. Namų ūkių sutaupymas  
(%, palyginti su visais apklaustaisiais)

Sutaupoma suma	2013 m. I pusmetis	2013 m. II pusmetis	2014 m. I pusmetis	2014 m. II pusmetis
Nieko nesutaupo	33,0	30,7	30,2	19,1
<100 Lt	20,3	25,6	22,2	22,2
101–500 Lt	29,6	28,8	30,0	33,8
501–1 000 Lt	6,4	6,2	6,9	13,2
1 001–2 000 Lt	1,6	1,5	1,9	6,0
>2 000 Lt	1,0	0,4	1,3	2,2
Nenurodė	8,1	6,9	7,5	3,6
Taupančiųjų dalis	58,9	62,5	62,3	77,3

24 priedas. Namų ūkių sprendimą taupyti lemiančios priežastys  
(%, palyginti su taupančiaisiais)

Taupymo priežastis	2013 m. I pusmetis	2013 m. II pusmetis	2014 m. I pusmetis	2014 m. II pusmetis
Noras turėti pakankamai pinigų nenumatytoms išlaidoms	56,3	61,2	64,1	66,3
Planuojami pirkiniai ir kitos išlaidos ateityje	47,1	51,8	51,4	45,8
Galimas finansinės būklės pablogėjimas ateityje	45,7	42,8	45,2	58,2
Palankios turto grąžos galimybės	6,6	1,7	2,4	6,7
Kita	1,0	0,6	1,1	1,2

25 priedas. Namų ūkių finansiniai įsipareigojimai pagal gyvenamąją vietą  
(%, palyginti su turinčiaisiais įsipareigojimų atitinkamoje teritorijoje)

Įsipareigojimų rūšis	Didieji miestai	Kiti miestai	Kaimai	Visa Lietuva
Paskola būstui įsigyti	34,2	29,8	17,9	31,1
Vartojimo ar kitos paskirties paskola	46,1	42,7	51,8	45,9
Finansinė nuoma (lizingas)	26,4	25,2	0,2	24,9
Greitasis kreditas	15,9	20,6	25,0	18,3
Pasiskolinę iš giminaičių ar draugų	23,1	31,3	12,5	24,1

26 priedas. Namų ūkių finansiniai įsipareigojimai pagal gaunamas pajamas vienam namų ūkio asmeniui  
(%, palyginti su turinčiaisiais įsipareigojimų atitinkamoje pajamų grupėje)

Įsipareigojimų rūšis	< 1 200 Lt	1 201–2 000 Lt	2 001–3 000 Lt	> 3 000 Lt
Paskola būstui įsigyti	14,0	19,4	28,3	49,7
Vartojimo ar kitos paskirties paskola	55,8	66,3	46,5	35,6
Finansinė nuoma (lizingas)	22,1	26,5	27,6	14,1
Greitasis kreditas	32,6	15,3	19,7	12,1
Pasiskolinę iš giminaičių ar draugų	32,6	28,6	21,3	18,1
Kita	1,2	2,0	3,1	2,0

27 priedas. Namų ūkių būsto kainų prognozė artimiausiems 12 mėn.  
(%, palyginti su apklaustaisiais)

Kainos pokytis	2013 m. I pusmetis	2013 m. II pusmetis	2014 m. I pusmetis	2014 m. II pusmetis
Sumažės >20 %	0,3	0,6	0,2	2,8
Sumažės 10–20 %	5,8	2,9	1,2	5,4
Sumažės <10 %	11,7	8,4	6,4	15,2
Nepakis	35,7	39,7	25,7	24,8
Padidės <10 %	19,6	21,9	31,3	28,4
Padidės 10–20 %	8,9	13,7	18,6	15,9
Padidės >20 %	2,6	0,3	3,9	7,6

28 priedas. Rūpestį namų ūkiams keliančios priežastys per artimiausius 6 mėn.  
(%, palyginti su apklaustaisiais)

Priežastys	2013 m. I pusmetis	2013 m. II pusmetis	2014 m. I pusmetis	2014 m. II pusmetis
Kylančios maisto produktų kainos	62,6	67,2	60,2	74,9
Didėjantys komunaliniai mokesčiai	59,8	66,7	44,0	62,0
Kylančios kuro kainos	39,6	46,9	35,8	45,9
Pajamų sumažėjimas	25,1	23,2	25,6	22,8
Darbo praradimas	11,0	12,1	11,9	22,3
Kita arba nenurodė	2,8	1,8	9,6	4,6
Kai kurių kredito įstaigų veiklos sustabdymas	5,5	2,2	0,9	0,0

29 priedas. Ketinimų skolintis priežastys  
(%, palyginti su ketinančių skolintis namų ūkių dalimi)

Priežastys	2013 m. I pusmetis	2013 m. II pusmetis	2014 m. I pusmetis	2014 m. II pusmetis
Nuosavo būsto įsigijimui	5,9	12,5	26,8	25,0
Būsto rekonstrukcijai ir remontui	25,5	25,0	14,6	23,2
Turimų finansinių įsipareigojimų refinansavimui	11,8	7,1	7,3	17,9
Ilgalaikio vartojimo prekių (pvz., buitinės technikos) įsigijimui	33,3	30,4	34,1	14,3
Kito nekilnojamojo turto įsigijimui (pvz., žemė)	5,9	7,1	7,3	10,7
Automobilio įsigijimui ar remontui	17,6	10,7	9,8	10,7
Investavimui	2,0	3,6	2,4	5,4

30 priedas. Finansinių įsipareigojimų naštos vertinimas (pagal turimų įsipareigojimų rūšį)  
(%, palyginti su turinčiaisiais finansinių įsipareigojimų atitinkamoje grupėje)

Finansiniai įsipareigojimai	Paskola būstui įsigyti	Vartojimo ar kitos paskirties paskola	Finansinė nuoma (lizingas)	Greitieji kreditai	Yra pasiskolinę iš giminių ar draugų	Kita
Yra našta	38,8	54,8	44,2	76,1	56,9	40,0
Nėra našta	57,9	43,9	54,2	22,7	40,5	60,0
Nenurodė	3,3	1,4	1,7	1,1	2,6	0,0
Iš viso	100	100	100	100	100	100

31 priedas. Namų ūkių finansiniai įsipareigojimai per praėjusius 6 mėn.  
(%, palyginti su turinčiaisiais įsipareigojimų)

Įsipareigojimų rūšis	2013 m. I pusmetis	2013 m. II pusmetis	2014 m. I pusmetis	2014 m. II pusmetis
Paskola būstui įsigyti	21,3	22,8	18,0	21,8
Vartojimo ar kitos paskirties paskola	27,3	26,6	26,1	31,7
Finansinė nuoma (lizingas)	18,2	19,7	23,9	17,2
Greitasis kreditas	14,7	14,1	13,2	12,6
Pasiskolinę iš giminių ar draugų	18,5	16,8	18,8	16,6

32 priedas. Namų ūkių pajamų pasikeitimo prognozė per artimiausius 6 mėn.  
(%, palyginti su apklaustaisiais)

Pajamos	2013 m. I pusmetis	2013 m. II pusmetis	2014 m. I pusmetis	2014 m. II pusmetis
Sumažės daugiau negu 10 %	2,2	1,6	1,9	8,2
Sumažės iki 10 %	9,3	4,4	3,8	10,3
Iš esmės nepasikeis	66,5	73,6	72,4	60,6
Padidės iki 10 %	9,0	10,2	12,2	9,4
Padidės daugiau negu 10 %	4,4	3,5	3,9	3,8
Nenurodė	8,7	6,8	5,8	7,8

33 priedas. Namų ūkių būtiniausių išlaidų pasikeitimo prognozė per artimiausius 6 mėn.  
(%, palyginti su apklaustaisiais)

Būtiniausios išlaidos	2013 m. I pusmetis	2013 m. II pusmetis	2014 m. I pusmetis	2014 m. II pusmetis
Sumažės daugiau negu 10 %	2,9	0,9	0,8	2,0
Sumažės iki 10 %	11,0	2,2	9,1	3,4
Iš esmės nepasikeis	56,7	54,1	65,9	42,8
Padidės iki 10 %	18,3	22,7	15,1	25,9
Padidės daugiau negu 10 %	2,4	14,3	3,5	18,1
Nenurodė	8,8	5,8	5,7	7,8